

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Řešení problémů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů jako součást boje proti změně klimatu a ztrátě biologické rozmanitosti

(KOM(2008) 645 v konečném znění)

(2009/C 277/12)

Zpravodaj: **pan RIBBE**

Dne 17. října 2008 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Řešení problémů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů jako součást boje proti změně klimatu a ztrátě biologické rozmanitosti

KOM(2008) 645 v konečném znění.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 17. dubna 2009. Zpravodajem byl pan RIBBE.

Na 453. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 13. a 14. května 2009 (jednání dne 14. května 2009), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 153 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 6 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá sdělení Komise a sdílí jeho cíle snížit nejméně o 50 % odlesňování a znehodnocování tropických lesů do roku 2020 a do roku 2030 tyto procesy zastavit. Očekává od EU mnohem energičtější přístup než v minulosti.

1.2 Ačkoliv v některých případech je možné z určité části popsané situace vinit místní obyvatelstvo (např. z důvodu samozásobitelského zemědělství), v pozadí poškozování stojí jiné příčiny. Zpravidla je to pouze několik osob či globálních společností, které někdy až příliš profitují na úkor životního prostředí, klimatu, biologické rozmanitosti a místních obyvatel a zanechávají za sebou v pravém slova smyslu spalenou zemi.

1.3 Za tímto stavem nestojí pouze přímé hospodářské příčiny, jak správně uvádí Komise, ve spojení s nevyjasněnými systémy držby půdy a zkorumpovanými či neefektivními správními systémy. Výrazný podíl viny mají také země, do nichž se tyto výrobky vyvážejí, a patří k nim i EU. EHSV proto vítá skutečnost, že Komise hodlá analyzovat přímý a nepřímý podíl EU na vzniklé situaci a vyvodit z toho odpovídající závěry.

1.4 Je správné, že se EU rozhodla zaujmout vedoucí úlohu v boji proti odlesňování. Je samozřejmé, že mezinárodní společenství se na řešení bude muset podílet také finančně. EHSV však vyzývá všechny politiky, aby dodržovali určité zásady. V zásadě by mělo vždy platit pravidlo, že „znečišťovatel platí“. To znamená, že každý, kdo – legálně – provádí činnost škodlivou pro životní prostředí, musí uhradit související náklady. Je zapotřebí, aby byla konečně prosazena „internalizace externích nákladů“, kterou EHSV již mnohokrát požadoval, a aby byla uvedena do souladu s pravidly WTO. Princip „znečišťovatel platí“ pak nesmí být oslabován

zásadou „veřejnost platí“, podle níž by peníze daňových poplatníku, resp. státu byly použity na prevenci poškozování životního prostředí.

1.5 Země, které budou chtít využít finanční nástroje k zastavení odlesňování či znehodnocování lesů, by měly mít povinnost jasně deklarovat, že jejich zájmem není „obchodování s odpustky“, nýbrž udržitelný rozvoj. Prvním průběžným kamenem zde musí být boj s nepovoleným kácením stromů a obchodem se dřevem. Nemá smysl posílat peníze zemím nebo do zemí, které ani nejsou připraveny aktivně bojovat s kácením lesů, ať už s podporou EU či bez ní.

1.6 I když jednotlivá opatření, jimiž chce EU řešit tyto globální problémy, nemají dosud definitivní podobu, ukazuje se již, že záměrem bude využít především dobrovolných opatření⁽¹⁾. Ukazuje se však, že světové společenství, jež sází na liberalizaci a globalizaci, rychle naráží na hranice, pokud jde o celosvětový boj proti ekologickému a sociálnímu vykořisťování. Scházejí zde globálně účinné nástroje a EU by se měla postarat alespoň o to, aby příslušné iniciativy nebyly ve WTO dále považovány za „obchodní překážky“.

1.7 EHSV může souhlasit s „dobrovolným přístupem“, avšak očekává od EU, aby nejpozději za 3 roky provedla průběžné hodnocení, jež ověří, zda použitá opatření skutečně fungují a plní stanovené cíle. Pokud by se ukázalo, že odlesňování a znehodnocování lesů dále pokračuje, mělo by být zváženo použití „tvrdších“ opatření.

(1) Návrh stanoviska k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky, NAT/420 APA R/CESE 543/2009 (pozn. překl.: není k dispozici v češtině).

1.8 První možností, jak dosáhnout zlepšení, jsou systémy certifikace. Měly by platit nejen pro veškerý import dřeva a dřevěných výrobků, ale také pro další produkty, které pocházejí z příslušných regionů (např. krmiva nebo biomasu k výrobě energie).

1.9 Příklad odlesňování a znehodnocování lesů dle mínění EHSV bohužel také odhaluje, že dosavadní rozvojová politika v oblastech, o kterých je zde řeč, z větší části ztroskotala. Nebyly vyvinuty žádné inovační a do budoucna orientované regionální modely, které by vedly k něčemu jinému, než je nynější drancování přírodních zdrojů. Nikdy však není pozdě začít s budováním vhodných základů ve spolupráci s místním obyvatelstvem a v jeho zájmu. EU by do svých strategických úvah měla zahrnout vhodné iniciativy zaměřené na rozvoj demokratických struktur a podporu občanské společnosti. EHSV znovu nabízí svoji pomoc pro takový přístup.

2. Sdělení Evropské komise

2.1 Sdělení Komise nepojednává o lesních plochách uvnitř EU. Spíše jde o to, jak do budoucna lépe chránit ty lesy, pro něž dosud neexistují mezinárodní dohody, např. v rámci problematiky změny klimatu.

2.2 Podle odhadů Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) zmizí každoročně přibližně 13 milionů hektarů lesa. To odpovídá zhruba rozloze Řecka. Přibližně 96 % odlesňování připadá na tropické oblasti, přičemž nejvyšší čistý úbytek lesního porostu v letech 2000–2005 byl zaznamenán v deseti zemích (2).

2.3 Příčiny neustálého odlesňování jsou na jedné straně složité a rozmanité, na druhé straně však relativně jednoduché. Z konstatování ve sdělení Komise, jako „k likvidaci lesů dochází proto, že z krátkodobého pohledu je ziskovější využívat půdu pro jiné účely, než nechat stromy stát“ či „ziskové alternativní využití půdy s vysokou tržní hodnotou, jako je získávání komodit, je pobídkou pro odlesňování“ vyplývá, že využívání bez nejmenšího ohledu na udržitelný rozvoj může přinášet opravdu vysoké zisky. „Mělo by být výslovně uznáno, že jednou z hlavních příčin odlesňování jsou ekonomické důvody“.

2.4 Za další faktor dosud neomezeného úbytku lesa je označován rozvoj infrastruktur. K tomu uvádí Komise: „Hlavní příčinou je neúčinná správa spojená se špatně prosazovanými politikami využití půdy a nejisté režimy držby půdy“.

2.5 Důsledků tohoto vývoje je hned několik:

— V důsledku uvedeného odlesňování vzniká přibližně 20 % celosvětových emisí oxidu uhličitého (CO₂), aniž by dosud existovaly mechanismy, kterými by bylo možno zabránit tomuto extrémnímu poškozování klimatu. Právě na to se zaměřuje sdělení Komise, rovněž v souvislosti s kodaňskou konferencí o změně klimatu koncem tohoto roku.

— Komise však také vysvětluje, že nejde jen o globální boj proti změně klimatu. Přibližně polovina rostlinných a živočišných druhů světa se nachází v tropických lesích! Zastavení odlesňování by bylo ještě významnějším příspěvkem ke splnění dalšího cíle, který si vytklo mezinárodní společenství, totiž zastavit úbytek biologické rozmanitosti.

— Komise dále připomíná, že odlesňování a znehodnocování lesů může mít různé negativní sociální dopady především na chudé vrstvy obyvatelstva a že domorodé obyvatelstvo přichází o bezprostřední existenční zajištění.

2.6 Komise ve svém sdělení předkládá kalkulaci ekonomické hodnoty tropických lesů. Odkazuje mimo jiné na prognózy, podle nichž trvalé odlesňování do roku 2050 povede k poklesu hodnoty ve výši 5 % světového HDP (3), a poukazuje na významný potenciál snížení emisí skleníkových plynů, který by bylo možno využít za relativně nízkých nákladů na ušetřenou tunu CO₂.

2.7 Evropská komise jednoznačně deklaruje, že „nastal čas k přijetí rozhodných opatření“. Jejím cílem je „nejpozději do roku 2030 zastavit celosvětový úbytek lesního porostu a snížit úbytek tropických lesů do roku 2020 o nejméně 50 % v porovnání se současnou úrovní“. S tímto cílem hodlá vystoupit na post-kjótských jednáních.

2.8 Stručně řečeno: Komise považuje ochranu světových lesů za nevyhnutelnou a Evropa podle jejího názoru „musí převzít vedoucí úlohu při formování odpovědi celosvětové politiky týkající se problému odlesňování“.

2.9 Pokud jde o možný přínos EU, uvádí sdělení Komise různé oblasti působnosti v rámci stávající politiky. V rámci stávající politiky:

— uvádí na jedné straně možná opatření na podporu hojnějšího využití dřeva a dřevařských výrobků pocházejících z udržitelné produkce. To je považováno za velmi významné, neboť EU patří k největším spotřebitelům dřeva a dřevařských výrobků. Jen v roce 2005 bylo na trh EU dovezeno 83 milionů m³ dřeva a dřevařských výrobků, nepočítaje buničinu a papír. Komise odhaduje, že přes 19 % dovozu pochází z nezákonně vytěženého dřeva;

— na druhé straně vybízí k hlubšímu přezkoumání každé politiky EU související s výrobky nepocházejícími ze dřeva, pokud jde o jejich vliv na lesní porosty. Důraz je zde kladen na skutečnost, že „existují vazby mezi poptávkou po zemědělských komoditách a tlakem na využití půdy“. Proto Komise oznamuje, že bude „zkoumat dopad spotřeby dovážených potravin a nepotravinových komodit v EU (např. masa, sojových bobů, palmového oleje a kovových rud), u kterých je pravděpodobné, že přispívají k odlesňování“. Tyto studie by mohly vést k tomu, že budou zohledněny možnosti politiky ke snížení uvedeného dopadu.

(2) Brazílie, Indonésie, Súdán, Myanmar, Zambie, Tanzanie, Nigérie, Kongo, Zimbabwe a Venezuela.

(3) Průběžná zpráva Pavana Sukhdeva „Ekonomie ekosystémů a biologické rozmanitosti“.

2.10 Kromě stávajících politik se Komise ve svém sdělení zaměřuje též na otázku rozsahu a zdrojů financování opatření proti odlesňování a mechanismů, jež by mohly být využity k realizaci politiky v oblasti odlesňování.

- Z posouzení dopadů, které Komise provedla, vyplývají roční náklady ve výši cca 15 až 20 miliard eur na omezení odlesňování na polovinu do roku 2020. EU vychází ze skutečnosti, že „*že rozvinuté země musí vynaložit značné zdroje*“.
- Ve sdělení jsou zvažovány různé typy mechanismů financování, které by bylo možné vypracovat. Uznávání kreditů z lesnictví v rámci systému EU obchodování s emisemi není v současné době považováno za realistické, neboť emise z odlesňování jsou přibližně třikrát vyšší než emise regulované v rámci systému EU pro obchodování s emisemi. Jakmile by však na globální úrovni vedle systému obchodování EU vznikly další obdobné systémy a došlo by k jejich propojení, mohly by uvedené kredity skutečně být použity k financování ochrany lesních porostů.
- Avšak velká část financování EU by mohla pocházet z výnosů z dražeb povolenek. Pokud by pro účely boje proti odlesňování bylo využito 5 % očekávaných příjmů (v odhadované výši 30 až 50 miliard eur), mohlo by do roku 2020 být nashromážděno 1,5 až 2,5 miliardy eur.

2.11 V kontextu úmluvy o klimatu sleduje EU cíl zřídit pro období 2013–2020 mezinárodně podporovaný pobídkový program k omezení odlesňování a znehodnocování lesů v rozvojových zemích.

- Mohlo by sem patřit i zřízení globálního mechanismu lesního uhlíku, který by umožnil rozvojovým zemím přispět k celosvětově dohodnutému cíli snížit emise provedením opatření ke snížení emisí v důsledku odlesňování a znehodnocování lesů; institucionální a provozní podrobnosti takového mechanismu musejí být „*teprve rozpracovány*“.
- V dlouhodobém horizontu se počítá se zahrnutím odlesňování do trhů s uhlíkem.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV vítá sdělení Komise a z něho vyplývající skutečnost, že se EU cítí zavázána zaujmout vedoucí postavení v řešení problému, o kterém se ví a diskutuje celá desetiletí. Nadcházející jednání o úmluvě o ochraně klimatu jsou k tomu vhodným rámcem.

3.2 EHSV by nejprve rád kriticky poukázal na politováníhodnou skutečnost, že světové společenství dosud víceméně ničení lesů pouze nečinně přihlíželo. Důvodů, proč přistoupit k činům již dříve, bylo více než dost. Úbytek rozmanitosti druhů či destrukce přímých prostředků obživy domorodých skupin obyvatelstva, viditelné vykořisťování pracovníků nebo vytlačování drobných rolníků z jejich po generace obdělávaných zemědělských ploch nejsou ničím novým. Změna klimatu je pouze další příležitostí k řešení starého problému, snad s novým odhodláním.

3.3 EHSV má dosud určité pochopení pro tvrzení Komise, že „*cílem tohoto sdělení není poskytnout konečné odpovědi na mnoho otázek souvisejících s odlesňováním*“. Očekává však od Komise, že toto téma nebude dále odkládat. Je třeba se jím konečně začít zabývat.

3.4 Výbor vítá jasné formulace Komise, pokud jde o příčiny ničení lesů. Komise vysvětluje, že benevolentní přístup k formám využití půdy, které naprosto nevyhovují požadavkům na udržitelný rozvoj, pramení z krátkodobých ekonomických zájmů. Ve spojení s někdy plně nevyjasněnými režimy držby půdy a neexistujícími, slabými nebo naprosto zkorumpovanými správními systémy dochází k ničení, které je nanejvýš problematické nejen z globálního hlediska, ale často také zcela opomíjí potřeby místního obyvatelstva.

3.5 EHSV pochopitelně uznává, že všem lidem ve všech regionech naší planety musejí být nabídnuty perspektivy hospodářského rozvoje. Sám již po mnoho let usiluje o nalezení vhodných řešení v úzké spolupráci se skupinami občanské společnosti, např. ve Střední a Latinské Americe, Indii nebo Číně. Ovšem to, co se děje v oblasti celosvětového znehodnocování a ničení lesů a co je předmětem sdělení Komise, nemá nic společného s vhodně přizpůsobeným regionálním rozvojem. Jde o nepřijatelné vykořisťování lidí a životního prostředí bez špetky ohledu k udržitelnému rozvoji.

3.6 V zemích, jež jsou postiženy masivním odlesňováním, opakovaně dochází k tomu, že celá řada zemědělců kácí a zapaluje lesy, aby tak získali pozemky pro zemědělské a dobytčářské účely. Nespravedlivé rozdělení půdy a neexistence zemědělské politiky na těchto územích vede k tomuto neudržitelnému plýtvání přírodními zdroji.

3.7 Používané praktiky často hojně slouží mizivému počtu osob nebo globálních společností, které někdy až příliš profitují na úkor životního prostředí, klimatu, biologické rozmanitosti a místních obyvatel a zanechávají za sebou v pravém slova smyslu spálenou zemi. Jak dokazují četné pozitivní příklady⁽⁴⁾, jež je zapotřebí podporovat, jde to i jinak a zbývající místní zdroje lze využívat udržitelným způsobem, který umožní rozvíjet nové příjmové a rozvojové příležitosti pro místní obyvatelstvo.

(4) Viz např. společný projekt „Rainforestation farming“ Univerzity v Hohenheimu (Německo) a Leyte State University (Filipíny) na adrese <http://troz.uni-hohenheim.de/innovations/InnovXtr/RFFS/>.

3.8 Třebaže důsledky tohoto plenění jsou bezprostředně viditelné a do očí bijící především přímo na místě, mají stále globální rozměr – viz změna klimatu a úbytek biologické rozmanitosti. To znamená, že problém ničení se dotýká nás všech a všichni se musíme podílet na jeho řešení.

3.9 Z pohledu rozvinutých zemí není pak příliš smysluplné komentovat se zdviženým ukazovákem situaci v rozvíjejících se zemích. I my jsme součástí problému: významný podíl vytěžených produktů – povětšinou nezpracovaných surovin nebo výrobků s nízkou mírou zpracování – nachází odbyt nikoli v místě, nýbrž obvykle v lokalitách velmi vzdálených, nacházejících se často v rozvinutých zemích. Existuje tudíž poptávka po těchto „levných“ výrobcích, Evropu nevyjímaje.

3.10 Komise tedy plným právem klade tři otázky:

1. Jak velký je „podíl“ EU na tomto ničení (a jak jej lze snížit)?
2. Jak může EU (a její členské státy) přispět k zastavení nezákonných zásahů, tj. ničení, o němž lze předpokládat, že není v zájmu daného státu? Jakým způsobem pak lze rozvíjet formy využití lesů orientované na zásady udržitelnosti a potřeby místních obyvatel?
3. Jakým způsobem lze rozvíjet mechanismy financování, jež by oslabily tlak na devastaci lesů?

3.11 EHSV vítá skutečnost, že Komise – spolu s dalšími institucemi – intenzivně pracuje na obohacení diskuse o ochraně klimatu a biologické rozmanitosti o ekonomická fakta. Příkladem budiž Sternova zpráva, z níž vyplývá, že zanedbání ochrany klimatu nás přijde draž než ambiciózní změny orientace, nebo ve sdělení Komise citovaná Sukhdevova zpráva, která pojednává o ekonomické hodnotě nenarušené biologické rozmanitosti.

3.12 Uvedené studie a propočty jsou ovšem také dobrými doklady toho, že zmiňované makroekonomické hodnoty existují pouze na papíře. Nezvyšují totiž HDP, nejsou nijak zohledněny v hospodářských výsledcích podniků a nelze s nimi obchodovat na burze. Naproti tomu příklad ničení lesů dokazuje více než výmluvně, že panují zásadní rozdíly mezi krátkodobou honbou za ziskem (= příčina ničení lesů) a dlouhodobými obecnými ekonomickými zájmy (= udržování lesů z důvodu ochrany klimatu a biologické rozmanitosti).

3.13 Drancování našich zdrojů škodí celému lidstvu. Stojíme proto především před důležitou výzvou uskutečnit konečně doopravdy „internalizaci externích nákladů“, a tím napomoci skutečnému prosazení stále častěji proklamované zásady odpovědnosti znečišťovatele. Výše uvedené studie i další Komisí použité číselné údaje přesvědčivě dokazují, o jaké částky se zde jedná.

3.14 EHSV si stejně jako Komise uvědomuje, že je zapotřebí přemýšlet o stimulačních prvcích, které zastaví ničení lesů. Podle názoru EHSV je však důležité upozornit na to, že je třeba zachovat jednu významnou zásadu: veřejné prostředky, „pobídka“ pro podniky či osoby, nesmí být poskytnuty k zabránění realizace opatření, které by mělo celosvětově škodlivé dopady. Je třeba vždy pamatovat na to, aby rámcové podmínky byly globálně nastaveny tak, že uvedená škodlivá opatření budou vyloučena nebo nebudou použita. Touto důležitou zásadou se musí řídit také EU, a to i při jednáních v Kodani. U konkrétních zásahů musíme proto uplatňovat zásadu „znečišťovatel platí“, a neoslabovat ji zásadou „veřejnost platí“, podle níž se platí za nepoškození životního prostředí.

3.15 Státy, které v budoucnu budou chtít využít uvedené finanční nástroje, by měly mít povinnost jasně deklarovat, že jejich zájmem není „obchodování s odpustky“, nýbrž dlouhodobě udržitelný rozvoj. V otázce odlesňování by určitým prvním průběžným kamenem mohl být boj s nezákonným odlesňováním a znehodnocováním lesů. Země, jichž se tato věc týká, by měly prokázat, že – s pomocí či bez pomoci mezinárodního společenství – seriózně pracují na ukončení těchto nezákonných praktik. EHSV považuje za důležité připomenout, že nejde o legalizaci nezákonných praktik, ale o jejich odstranění. Už to by bylo podstatným zlepšením situace.

3.16 Kromě toho by příslušné státy měly projevit zájem o inovační udržitelné, regionálně přizpůsobené formy rozvoje, které by bránily odlesňování a znehodnocování lesů.

4. Konkrétní připomínky

4.1 Sdělení Komise je v řadě případů ještě značně nekonkrétní, což lze zčásti přičíst nedostatku základních poznatků a údajů, částečně však také dosud ne zcela promyšleným koncepcím.

4.2 EU se pomalu ocitá v nebezpečí, že pokud nezačne mnohem intenzivněji pracovat na koncepcích proti poškozování lesů, bude možné ji obvinít z nedostatku zájmu.

4.3 Příliš dlouho již odpovědní činitelé ve správních a politických orgánech přihlížejí zkáze lesů i tomu, že nezákonně získané produkty putují do evropských přístavů. I když je např. z důvodu zpracování na jiné produkty nebo z důvodu změněného kódu často těžké sledovat původ dodávek zboží, zdá se, že také chybí skutečná vůle pomoci. EHSV očekává, že EU mnohem rázněji vystoupí na podporu řešení tohoto celosvětově palčivého problému. Teprve před nedávnem EHSV přivítal skutečnost, že se EU hodlá zříci tulleních produktů, přestože kanadská vláda lov tullenů umožňuje. Občanská společnost očekává podle tohoto příkladu stejně tak odhodlaný postup v případech ochrany lesů.

4.4 Nedostatečně konkrétní je sdělení například také v otázce, do jaké míry se na ničení lesů přímo či nepřímo podílí dovoz krmiv, které do EU proudí ve velkých objemech ⁽⁵⁾. O této otázce se stále dokola vedou kontroverzní diskuse a vyjadřuje se k nim i dokument Komise (viz odstavec 2.9). EHSV vyzývá Komisi, aby urychlila realizaci ohlášeného záměru „zkoumat dopad spotřeby do- vážených potravin a nepotravinových komodit v EU (např. masa, sojo- vých bobů, palmového oleje a kovových rud), u kterých je pravděpodobné, že přispívají k odlesňování“ a vnesla do problému jasno.

4.5 Podobně jako v případě kritérií udržitelnosti, jež EU vyvi- nula pro výrobu z odpadních materiálů z agropaliv, by tedy podle názoru Výboru měla co nejrychleji být stanovena kritéria udrži- telnosti pro krmiva, dřevo či dřevařské výrobky apod. Ačkoli se teprve ukáže, do jaké míry lze vybudovat a provádět trvalou kon- trolu takových kritérií v prostředí nejasných režimů držby půdy a špatné správy, jedná se o důležitý a správný přístup. K zajištění trvalé účinnosti těchto kritérií udržitelnosti však bude nutné in- tegrovat je závazně do pravidel světového obchodu.

4.6 Příklad odlesňování je ilustrativním dokladem skutečnosti, že světové společenství, jež sází na liberalizaci a globalizaci, rych- le naráží na hranice, pokud jde o celosvětový boj proti ekologic- kému a sociálnímu vykořisťování. Scházejí zde globálně účinné nástroje a EU by se měla postarat alespoň o to, aby příslušné ini- ciativy nebyly ve WTO dále považovány za „obchodní překážky“.

4.7 EHSV má rovněž pochopení pro to, že dosud neleží na sto- le jasné koncepce financování konkrétních opatření. Půjde o vhodné využití jednání o ochraně klimatu.

4.8 Do budoucna však nejde jen o organizaci převodů peněz podle určitých kritérií (viz výše). Ještě před tím, než zmiňovaná jednání budou moci dospět k úspěšnému závěru, bude nutné v příslušných zemích zajistit důležité podmínky nezbytné k ře- šení této problematiky: bez funkčního demokratického práva místních obyvatel na účast při rozhodování o vlastním regionu, bez uznání práv domorodých skupin obyvatelstva (až 60 milio- nů lidí!) či drobných rolníků a bez funkční (nezkorumpované) správy nebude možné zastavit často nezákonné plnění ani vy- pracovat vhodné rozvojové koncepce. Sdělení Komise se k tomu- to faktoru téměř nevyjadřuje, což je nutné považovat za jeho výraznou slabinu.

4.9 Příklad odlesňování a znehodnocování lesů dle mínění EHSV bohužel také odhaluje, že dosavadní rozvojová politika v oblastech, o kterých je zde řeč, z větší části ztroskotala. Nebyly vyvinuty žádné inovační a do budoucna orientované regionální modely, které by vedly k něčemu jinému, než je nynější dranco- vání přírodních zdrojů. Nikdy však není pozdě začít s budováním vhodných základů ve spolupráci s místním obyvatelstvem a v jeho zájmu. EU by do svých strategických úvah měla zahrnout vhodné iniciativy zaměřené na rozvoj demokratických struktur a podpo- ru občanské společnosti. EHSV znovu nabízí svoji pomoc pro ta- kový přístup.

V Bruselu dne 14. května 2009

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI

⁽⁵⁾ Totéž pochopitelně platí i pro agropaliva atd.